

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 46. An veniale aliquando fiat mortale ratione numeri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

284. Q. 46. An veniale aliquando fiat mortale ratione numeri. R.

§. 1. Aliqua sunt venialia, quorum materia & effectus inter se nunquam ununtur in ordine ad constituendum aliquid unum, & talia sunt otiosa verba, mendacia, delectationes sensuum. Item omnia illa, quae sunt circa res preceptas diversis determinate temporibus, ita ut cum tempore obligatio finiatur, uti sunt venialia circa Missas, jejunia, Horas canonicas plurimum dierum, obligatio enim ad illa finitur cum singulis diebus, quibus praecipuntur. E contra alia sunt, quorum materia vel effectus uniri possunt in ordine ad constituendum aliquid unum, sic furta levia eidem facta, ununtur ad constituendum unum damnum grave; multae leves detractiones de fama ejusdem apud eundem ununtur in ordine ad tollendam bonam de eo existimationem; multae leves percussiones ejusdem novum vulnus infligentes ununtur ad effectum inferendae mortis; multae comestiones rerum noxiarum, vel immodicae potationes repetitae ununtur ad effectum notabiliter affligendae valetudinis, multae comestiones parvae in die jejunii ununtur ad effectum nutritionis; multae fabulationes parvae in Missa, multae omissiones parvae in Horis unius diei ununtur ad constituendam omissionem partis notabilis &c.

285. §. 2. Peccata venialia, in quibus materia vel effectus non ununtur, quantumcumque numero multiplicentur, non fiunt mortale, uti recte S. Thom. 1. 2. q. 88. a. 4. in corp., *Omnia peccata venialia de mundo non possunt habere tantum reatum quantum unum mortale.* Sequuntur omnes communitissime

munissimè, hinc *Castrop. & Ovied.* dicunt id certum esse apud omnes Catholicos, *Rhodes d. 1. q. 3. f. 2.* dicta censeri communiter esse de fide: hinc *Glossa in Can.*, tres sunt, de poen. dist. 1., quæ dicebat ex venialibus fieri posse mortale, jussu Pontificis est deleta, uti refert *Herinx d. 7. n. 56.* Ratio autem est, 1. Quia per venialia, in quæ frequentius labimur, non excludimur à gratia Dei, uti docet *Trid. s. 14. c. 5.* ergo talia venialia, etiam frequentia, non fiunt mortale, si enim unum veniale nullam habeat oppositionem cum gratia, nec multa habebunt. 2. Mortale est in superiore specie, & in supremo ordine peccati, ergo nulla multiplicatio venialium potest illud attingere, sicuti nulla multiplicatio brutorum potest attingere perfectionem speciei, quæ est homo. Et ratio utriusque à priori est, quia quantumcumque multa addatur individua, singula sunt & manent in specie inferiore ac imperfectiore, habentque differentiam essentialem aliam, quàm species superior, neque invicem faciunt intensionem aut quid perfectius, sed tantum extensionem, ergo ob multiplicationem individuorum in inferiore specie nunquam potest attingi species superior. 3. Sententia illa dicens per multiplicationem venialium fieri mortale, est exposita infinitis scrupulis, semper enim timere poterit homo, ne forsitan per primum veniale, quod committet, impleatur numerus ad mortale requisitus, & sic per omne veniale peccabit mortaliter, quia se exponet periculo peccati mortalis, neque tamen unquam hoc scire poterit, in ordine ad Confessionem.

286. *Obji. 1.* Ex duobus non hominibus, nempe ex corpore & anima, fit homo specie distinctus à singulis partibus: Item ex duobus binariis fit quaternarium in ratione numeri specie distinctam à binariis, ergo ex pluribus venialibus fieri poterit unum mortale. *Conf.* quia ex multis parvis guttis fit unum magnum mare, ergo ex multis parvis peccatis poterit fieri unum magnum. *R. N.* conseq., priora illa habent de se incomplecionem physicam ad invicem, & aptitudinem, ut uniantur, hinc unita faciunt unum: Venialia non habent incomplecionem ad invicem, nec in quo uniantur in ordine ad faciendum unum mortale. *Ad Conf.* etiam *n. conf.*, mare non est nisi collectio guttarum unitarum, sicuti continuum non est nisi collectio partium unitarum, & in utroque tam partes quàm totum sunt ejusdem naturæ & speciei, non item venialia & mortale: Vide dicenda *n. 291.*

287. *Obji. 2.* *SS. PP.* apud *Bellarmin.* De amiss. gratiæ *l. 1. c. 13.* clarè dicunt ex multis peccatis levibus fieri unum grave, sic *S. Aug. T. 13. in Joan.*, minuta plura peccata, si negligantur, occidunt; minuta sunt guttæ aquæ, flumina implent, minuta sunt grana arenæ, sed si multa arena imponatur, premit atque opprimit. Et *serm. 3. in ps. 98.* *Est non singulis suis molibus corruunt, omnia tamen aceruo nos obruunt;* Item utuntur hoc simili, quodd morbus curabilis, fiat quandoque incurabilis. *R. SS. PP.* tantùm volunt, quodd multa venialia disponant ad mortale, uti eos rectè explicat *S. Thom. ad 1.*, hinc etiam *Eccli. 19.* dicitur, *Qui spernit modica, paulatim decidet;* & *S. Greg. l. 10. mor. c. 9.* *Ex vanitate ad iniquitatem ducimur.* Et illa quidem

dem venialia, quæ fiunt ex indeliberatione vel parvitate materiæ, cum versentur circa idem objectum, circa quod etiam est mortale, directe disponunt ad mortale, causando habitus, qui faciunt ad idem objectum: Reliqua autem, quæ ex genere suo sunt venialia, indirecte tantum disponunt, in quantum tollunt fervorem Charitatis, minuunt timorem Dei, causant majorem audaciam in peccando, demerentur gratias actuales, per quas resisteretur mortalibus. Ad similitudinem, disparitas est, quod morbus curabilis sit dispositio permanens, quæ potest in se augeri usque ad illationem mortis, veniale est actus transiens; & quamvis esset quid permanens, tamen augeri non potest vel latendi per alium actum. Ex his,

Infertur, velle committere omnia ejusmodi venialia, per se & speculativè loquendo, non est 288. mortale, est tamen magna dispositio ad mortale, & in praxi, tali voluntati sæpe conjungitur mortale. *Primam partem tenent Gran. Salas, Castrop. t. 2. d. 2. p. 9. §. 3. n. 5. Oviedo controv. 3. n. 81. Moya t. 1. tr. 6. d. 2. q. 1. contra Sanch. Bonac. Rhod. l. 4. §. 1. & alios.* Ratio autem est, quia committere omnia illa venialia non est mortale, ergo nec velle committere, plus enim est re ipsa committere, quam tantum velle, & volitio committendi non potest majorem trahere malitiam, quam habeat objectum ipsius commissionis. Dixi, per se, nam si aliquod veniale vel aliqua venialium collectio esset alicui periculum proximum peccandi mortaliter, hoc ipso quod vellet tale veniale aut talem collectionem, peccaret mortaliter, uti constat ex dictis à n. 256.

Ratio

Ratio secundæ partis insinuata est n. 287., quia sic dispositus non habet fervorem charitatis, nec magnum Dei timorem, sine quibus non diu perseveratur absque mortali. Deinde talis vult quascumque occasiones remotas tentationum vehementium, & pericula remota peccatorum mortalium, quæ moraliter non evadet absque specialibus gratiis actualibus, quibus se volens reddit indignum, vel re ipsa rejicit, peccando venialiter, hinc in praxi non diu exit sine mortali.

Obji. Religiosus paratus transgredi omnes Regulas sui Ordinis, quamvis non obligantes sub peccato, peccat mortaliter, ergo multo magis paratus transgredi omnes leges obligantes sub peccato veniali. R. Peccat mortaliter, per se & ratione Regularum violandarum, n. per accidens ratione contemptus vel scandali vel damni, quod causat sibi aut Religioni, c. antec., & idem dico ad consequens. Vide dicta l. 4. à n. 58. Item dicta hinc n. 214.

289. §. 3. Si materiz vel effectus multorum venialium uniantur, fieri potest, ut illud, quod de se tantum fuisset veniale, sit mortale, uti habet communis; nam supposito, quod alicui, etiam per vices, furari 20. solidos sit materia gravis, si per vices abstuleris 19., semper peccasti tantum venialiter, si eripias vigesimum, hoc furtum secundum se fuisset leve, jam tamen hic ultimum solidus simul sumptus cum prioribus facit materiam gravem, quam totam censeris velle per ultimum illud furtum, quo volens injustè retinere priores, adhuc accipis illum unum, sicque ferris in illos omnes simul sumptos, adeoque in
damnum

damnum grave alterius, ergo hoc ipso peccas mortaliter. Et idem est in similibus materiis, de quibus dictum est n. 284.

Obji. 1. Ultima acceptio tantum leviter con- 290.
currit ad materiam gravem, non enim addit nisi aliquid leve, ergo non erit magis mortale, quam priores acceptiones, quæ etiam concurrerant ad totam materiam gravem constituendam. R. Huic difficultati satisfactum esse l. 3. p. 1. num. 1005.

Obji. 2. Si multæ materiæ leves uniantur ad constituendam unam gravem, ergo poterunt etiam multa venialia ratione talis materiæ mo- 291.
raliter uniri ad constituendum unum mortale. Ita Bonæ. spei d. 9. à n. 93. R. n. conf., materiæ uniri possunt, quia una auget alteram: Veniale unum non potest augere alterum: & cur ex omnibus venialibus simul sumptis non possit fieri mortale, satis dictum est n. 285.

Inst. Si quis per 20. actus simul habitos velit eidem furari 20. solidos, singuli actus essent veniale, & tamen talis homo peccaret mortaliter, ergo ex illis 20. venialibus fieret mortale. R. N. 1. partem ant., nam si tales 20. actus possint esse simul, de quo dubitat Arr. d. 48. n. 24., per singulos peccavit mortaliter, quia cognoscit per illos accipi 20. solidos, & singuli actus sunt à voluntate simul tendente in damnum grave, ad quod nihil refert, quod intendatur per unum vel plures actus, ergo hoc ipso singuli actus sunt mortale, & præterea ideo, quia objectum singulorum actuum est complementum damni gravis, ex suppositione aliorum concomitantium.

292. §. 4. Ex principiis positis colligantur seqq. 1. Qui per 20. vices aufert eidem 20. solidos, peccat gravius secundâ vice quàm primâ, & terciâ, quàm secundâ, sicque deinceps, uti dictum est l. 3. p. 1. n. 1005.
293. 2. Si fur accipiens vigesimum solidum nihil cogitaret de prioribus ablatiis, aut si restituisse usque ad materiam cum hoc levem, aut si haberet voluntatem restituendi præcedentes, aut si nunc non obligaretur ad illos restituendos, quia vel non posset vel rationabiliter præsumere Dominum remittere, furtum vigesimi solidi non esset nisi veniale, quia moraliter non uniretur cum prioribus, *Rebel. Less. Opied. nu. 109. Merat. n. 5.*
294. 3. Qui semel complevit materiam gravem, & iterum furatur aliquid, etiam leve, quod cum priorè materia ablata faciat unum, iterum peccat mortaliter, uti dictum est l. 3. p. 1. n. 1007, ubi à n. 1006. videri possunt plura etiam huc spectantia.
295. 4. Si sartor singulis Festis toto anno laboret per horam, non peccat mortaliter, quia labores illi non uniantur in ordine ad inhonorandum unum Festum: si autem uno Festo manè laboret per horam, iterumque sub meridiem, & iterum vespere, peccat mortaliter; quia labores trium horarum (quos suppono esse materiam gravem, secundùm dicta l. 3. p. 1. n. 594.) uniantur in ordine ad inhonationem unius Festi. Quid dicendum sit, si habeat tres famulos, & singulis imperet, ut successivè vel simul laborarent unâ horâ, dictum est l. 3. p. 1. à n. 580.

5. Si supponamus, quod singulæ Horæ bre- 296.
viarii seorsim præcipiantur, ideoque toties pec-
cetur mortaliter, quot Horæ omittuntur, uti
dicunt Less. & alii, in hac sententia putant aliqui
cum Gob. in Exp. t. 5. n. 609. probabile esse non
fore mortale, si quis in singulis Horis omitteret
duos psalmos cum hymno, quamvis eodẽ die
omittat saltem 14. psalmos & 8. hymnos, quia
secundum hos AA. illæ partes omissæ pertine-
rent ad diversas horas, ergo non unirentur in
ordine ad unam materiam constituendam: è
contrà tamen in sententia Nav. Silv. Lugo. Stoz,
Tamb. de Confess. l. 2. c. 2. n. 12., quod omnes
Horæ præcipiantur tanquam partes unius inte-
gri officii, quod probabilius dicitur, qui per to-
tum officium tam multum vel paulò plus omit-
tit, quàm est integra parva Hora, peccat morta-
liter, quia partes illæ spectantes ad unum ejus-
dem diei officium coalescunt in unam materiam
ejusdem præcepti, & faciunt quantitatem nota-
bilem. Vide dicta l. 4. n. 1203.

Quid dicendum sit, si quis diversis votis vo-
verit pro eadem die diversas materias leves:
item si voverit pro omni die aliquid leve, & o-
mittat multis diebus, dictum est l. 3. p. 1. n. 449.
& 450.

Q. 47. Quomodo veniale possit præterea fieri 297.
mortale. R. Fieri potest, 1. Ex mutatione legis,
quæ prius obligabat leviter, si postea obliget
graviter. 2. Ex mutatione conscientie, quæ prius
dictabat aliquid esse veniale, jam autem dictat
esse mortale, uti de utroque à contrario dictum
est n. 235. 3. Si peccans venialiter actu esset com-
paratus propter illud veniale etiam committere
mor-